

Leidraad voor de toepassing van de nieuwe Verordening (EG) nr. 1774/2002 inzake dierlijke bijproducten

Samengesteld door de eenheid Biologische risico's van het directoraat-generaal Gezondheid en consumentenbescherming van de Europese Commissie

April 2004

Inleiding

Op 3 oktober 2002 heeft de EU Verordening (EG) nr. 1774/2002 inzake dierlijke bijproducten (DBP's) goedgekeurd. In deze verordening worden strikte veterinairerechtelijke en volksgezondheidsvoorschriften vastgesteld voor het verzamelen, vervoeren, opslaan, hanteren, verwerken en gebruiken of verwijderen van alle dierlijke bijproducten. Deze voorschriften zijn in de hele EU sinds 1 mei 2003 van kracht.

De reikwijdte en de doelstellingen van de verordening zijn geëvalueerd tijdens een conferentie die door het directoraat-generaal Gezondheid en consumentenbescherming (SANCO) op 13 november 2002 in Brussel was georganiseerd en die door meer dan 150 personen (belanghebbenden en overheidsvertegenwoordigers uit zowel de lidstaten als landen buiten de EU) werd bijgewoond. De leidraad die hieronder in de vorm van vragen en antwoorden is weergegeven, is grotendeels gebaseerd op kwesties die tijdens deze conferentie ter sprake zijn gekomen of die sindsdien zijn gerezen.

De leidraad is geen gezaghebbende interpretatie van de Europese wetgeving op dit gebied, aangezien een dergelijke definitieve interpretatie van de wet alleen door de rechter mag worden geformuleerd. Zij geeft uitsluitend de gezichtspunten van de diensten van de Europese Commissie weer en staat los van elke interpretatie van de Europese wetgeving die door het Hof van Justitie of het Gerecht van eerste aanleg van de Europese Gemeenschappen kan worden gegeven.

Vragen die in deze leidraad worden beantwoord:

1.	Wat is de definitie van dierlijke bijproducten?	4
2.	Waarom moeten dierlijke bijproducten door de EU worden gereguleerd?.....	4
3.	Wat vormt de wetenschappelijke basis voor de verordening?.....	4
4.	Hoe snel zijn de nieuwe regels toegepast?.....	5
5.	Welke sectoren kregen extra tijd om de nieuwe regels toe te passen?.....	5
6.	Wat is de reikwijdte van de bepalingen inzake materiaal dat wordt gewonnen uit afvalwater (slib)?.....	6
7.	Wat houdt een "volledig afgezonderd gebouw" in het geval van een scheiding van een verwerkingsinstallatie en een slachthuis in, zoals in bijlage V, hoofdstuk I, punt 1, onder a), van de verordening wordt gestipuleerd?	8
8.	Hoe wordt de bepaling inzake "volledig afgezonderde gebouwen" gehandhaafd? ...	8
9.	Moet elk slachthuis over een goedgekeurde DBP-verwerkingsinstallatie beschikken?	9
10.	Mogen dierlijke bijproducten worden gebruikt in biologische meststoffen en bodemverbeters?.....	9
11.	Wordt in de verordening het gebruik van hoorns, blaas, darmkanaal, schedel en mesenterium als bodemverbeters toegestaan?.....	10
12.	Waarom moeten verwerkte eiwitten van zoogdieren zelfs als ze als voeder voor gezelschapsdieren worden gebruikt onder druk worden verhit?.....	10
13.	Is het volgens de verordening toegestaan rauw voeder voor gezelschapsdieren aan gezelschapsdieren te voeren?.....	11
14.	Betekent de uitdrukking "smaakgevende ingewanden" in de DBP-verordening hetzelfde als "aromatische stoffen" volgens de definitie in Verordening (EG) nr. 1831/2003 betreffende toevoegingsmiddelen voor diervoeding?.....	12
15.	Waarom wordt in artikel 22 van de verordening verboden om verwerkte dierlijke eiwitten binnen dezelfde diersoort te recyclen?.....	13
16.	Wat zijn de gevolgen van het verbod op recycling binnen dezelfde soort voor de handelspartners van de EU?	13
17.	Wordt in de verordening het gebruik van huiden en vellen van dood vee voor bepaalde technische doeleinden (bijvoorbeeld de productie van leder) toegestaan?.....	13
18.	Mogen huiden en vellen uit een slachthuis worden verwijderd voordat de resultaten van een snelle BSE-test bekend zijn?.....	14
19.	Mogen DBP's van een dier waarop een snelle TSE-test is uitgevoerd worden verwijderd voordat de resultaten van de TSE-test bekend zijn?	15
20.	Hoe worden karkassen van dode herkauwers met SRM geclassificeerd?	16
21.	Hoe worden koppen en poten van pluimvee geclassificeerd?	17
22.	Hoe worden het maagdarmkanaal en de inhoud van dit kanaal bij pluimvee geclassificeerd?	17
23.	Mogen onverwerkte veren en delen van veren rechtstreeks van het slachthuis naar het verwerkingsbedrijf worden gestuurd, zonder dat ze worden gedroogd?	18
24.	Hoe wordt het bloed van herkauwers geclassificeerd?	18
25.	Wat betekent het woord "vis" in de bepalingen van de verordening?	19
26.	Vallen cosmetica, geneesmiddelen (farmaceutische producten) en medische hulpmiddelen (met inbegrip van reagentia voor laboratoria) onder de DBP-verordening?	

27.	Hoe worden producten met chlooramfenicol, nitrofuranen en andere verbindingen zoals deze voorkomen in bijlage IV bij Verordening (EEG) nr. 2377/90 van de Raad geclassificeerd?	20
28.	Wat zijn de implicaties van de verordening voor de import van melk(producten) (caseïne)?.....	21
29.	Welke implicaties heeft de verordening voor de import van grondstoffen ten behoeve van de industrie waar voeder voor gezelschapsdieren wordt geproduceerd en de farmaceutische industrie?	22
30.	Wat zijn de implicaties van de verordening voor de import van talg?.....	22
31.	Wat zijn de implicaties van de verordening voor de import van hoeven en hoorns?	22
32.	In de TSE-verordening wordt gestipuleerd dat bepaalde producten van dierlijke oorsprong bij import vrij van SRM moeten zijn verklaard. Is deze verklaring van toepassing naast de importbepalingen van de DBP-verordening?	23
33.	Houdt de verordening een verbod in op het gebruik van keukenafval (met inbegrip van bak- en braadolie) in diervoeder?.....	24
34.	Wat is de definitie van "keukenafval en etensresten"?	25
35.	Wat houdt "keukenafval en etensresten afkomstig van internationaal opererende middelen van vervoer" in?	25
36.	Waarom is het gebruik van afgewerkte bak- en braadolie ("yellow grease") in diervoeder verboden?	26
37.	Kunnen "voormalige voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong" uit de detailhandel nog steeds ter storting worden aangeboden?	27
38.	Moeten "voormalige voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong" worden behandeld voordat ze als of in diervoeders worden gebruikt?.....	27
39.	Kan keukenafval nog worden gebruikt voor compostering en biogasproductie?	28
40.	Voorziet de verordening in alternatieve verwijderingsprocessen, -hulpmiddelen en -systemen voor DBP's?	29
41.	Welke voorschriften gelden voor het begraven en verbranden in afgelegen gebieden of bij het uitbreken van ziekten of voor het begraven van dode gezelschapsdieren?	30
42.	Beperkt de verordening de bewegingsvrijheid van dierlijke bijproducten binnen een lidstaat of tussen lidstaten?	31
43.	Wordt in de verordening geëist dat bedrijven voor de productie van voeder voor gezelschapsdieren zelfs moeten worden goedgekeurd als ze uitsluitend reeds behandelde producten van dierlijke oorsprong gebruiken?.....	32
44.	Wat heeft de Commissie ondernomen om tegemoet te komen aan de zorgen van landen buiten de EU over de implicaties van de verordening voor de import?	32
45.	Heeft het uitstel van de importbepalingen ondernemingen in landen buiten de EU geholpen?	33
46.	Zullen de nieuwe lidstaten op 1 mei 2004 aan de verordening voldoen?	33

1. Wat is de definitie van dierlijke bijproducten?

Artikel 2 van de verordening definieert een dierlijk bijproduct (DBP) als een deel van een dierlijk karkas of een product van dierlijke oorsprong dat niet voor menselijke consumptie bestemd is. Alle producten van dierlijke oorsprong zijn DBP's als ze niet voor menselijke consumptie bestemd zijn. De doorslaggevende factor is de intentie. Een groot gedeelte van het karkas van een dier dat voor menselijke consumptie geslacht wordt, is voor menselijke consumptie bestemd, maar sommige delen niet. Dit houdt niet noodzakelijkerwijs in dat deze delen ongeschikt zijn voor menselijke consumptie. Er is mogelijk gewoon geen markt voor. Zo kunnen rundertongen in delen van Europa waar ze als een delicatessen worden beschouwd als vlees worden behandeld. In delen van Europa waar voor rundertongen geen markt is, is dit onderdeel van het karkas een DBP. Dierlijke producten worden DBP's zodra wordt besloten dat ze niet voor menselijke consumptie bestemd zijn.

2. Waarom moeten dierlijke bijproducten door de EU worden gereguleerd?

Het gebruik van bepaalde dierlijke bijproducten (DBP's) in diervoeder kan de verspreiding van BSE en andere dierziekten of van chemische contaminanten als dioxinen in de hand werken. DBP's kunnen ook een bedreiging voor de menselijke gezondheid vormen als ze niet correct worden verwijderd. De EU heeft uiteraard al stappen ondernomen om dierlijke bijproducten met een hoog risico (oftewel gespecificeerd risicomateriaal) te reguleren en van de voedselketen uit te sluiten. De Europese Commissie acht een totale aanpak van de DBP-regulering echter een essentiële voorwaarde om in de EU een hoog beschermingsniveau voor de volksgezondheid te bereiken. Levensmiddelen, diervoederproducten en DBP's kunnen vrij op de interne markt van de EU bewegen, zodat een doelmatige regulering alleen op Europees niveau kan plaatsvinden.

3. Wat vormt de wetenschappelijke basis voor de verordening?

De Wetenschappelijke Stuurgroep van de EU heeft een aantal adviezen geformuleerd inzake de veiligheid van DBP's, inclusief diervoeder. De belangrijkste conclusie daarvan is dat dierlijke bijproducten afkomstig van dieren die na een gezondheidsinspectie voor menselijke consumptie ongeschikt zijn verklaard, niet in de voederketen mogen komen. Ze moeten, nadat er een toereikende voorbehandeling heeft plaatsgevonden, correct worden behandeld en verwijderd teneinde verspreiding van ziekteverwekkers te voorkomen.

Op basis van deze adviezen wordt in de verordening verboden bepaalde DBP's door middel van recycling in de voederketen terecht te laten komen. Het gaat hierbij met name om dood vee, met inbegrip van dieren die bijvoorbeeld tijdens het transport zijn gestorven (onverminderd gevallen waarbij om welzijnsredenen noodruiming hebben plaatsgevonden) en ander afgekeurd dierlijk materiaal. Alleen grondstoffen van dierlijke oorsprong die geschikt zijn verklaard voor menselijke consumptie mogen voor de productie van diervoeder worden gebruikt. Deze conclusie wordt met nadruk onderschreven door het Europees Parlement en de Raad en vormt de minimale norm die de lidstaten kunnen ondersteunen gezien recente door diervoeder verspreide crises in de EU.

4. Hoe snel zijn de nieuwe regels toegepast?

De verwijderingsinfrastructuur was in de meeste lidstaten al voldoende ontwikkeld, zodat de nieuwe vereisten zonder problemen per 1 mei 2003 konden worden ingevoerd. Maar de Commissie zag ook in dat sommige lidstaten die deadline niet zouden halen. Deze landen hadden te weinig faciliteiten van de vereiste soort of hun DBP-verwijderingsindustrie was specifiek opgezet om aan lokale omstandigheden te voldoen. Daarom voorzag artikel 32 van de verordening, voorzover dit passend was en kon worden verantwoord, in een eenmalige, tijdelijke versoepeling van de strikte maatregelen. Zo kregen minder ontwikkelde industriële sectoren en sectoren met specifieke aanpassingsproblemen extra tijd om de benodigde faciliteiten aan te schaffen. Op deze versoepeling waren strikte voorwaarden van toepassing, die door de Commissie middels een aantal beschikkingen en verordeningen (PB L 117 van 13.5.2003, blz. 1) waren vastgelegd.

5. Welke sectoren kregen extra tijd om de nieuwe regels toe te passen?

De lidstaten zijn op de hoogte van de lokale omstandigheden van de bedrijfstak en daarom werd hen verzocht de waarschijnlijke gevolgen van de verordening voor de bedrijfstak in te schatten en passende verzoeken inzake overgangsmaatregelen in te dienen. De betrokken lidstaten dienden daarop verzoeken in die betrekking hadden op voederproducten met spoeling (swill), voederproducten met gebruikte bakoliën, materiaal uit afvalwater, compost- en biogasinstallaties, destructie-installaties en hun scheiding van slachthuizen, de scheiding van oleochemische installaties van categorie 2 en 3, mestverwerkinginstallaties, verbrandingsinstallaties met een geringe capaciteit en de verwijdering van bloed.

De Commissie heeft de verzoeken, voorzover nodig in overleg met technische en wetenschappelijke experts, geanalyseerd en heeft minimale voorlopige gezondheidsvereisten vastgesteld ter bespreking in de werkgroepen van het Permanent Comité voor de voedselketen en de diergezondheid, dat uit experts

van de lidstaten bestaat. De eerste van deze werkgroepen kwam bijeen op 19 december 2002 en de overgangsmaatregelen werden goedgekeurd en op 1 mei 2003 ingevoerd. De Commissie heeft, voorzover dit passend was en kon worden verantwoord, alles in het werk gesteld om in geschikte niet-verlengbare overgangsmaatregelen te voorzien.

De Commissie heeft tegelijkertijd permanente uitvoeringsmaatregelen opgesteld voor de verschillende artikelen en de bijlagen herzien. Er zijn een aantal uitvoeringsbepalingen voorgesteld en door het Permanent Comité voor de voedselketen en de diergezondheid goedgekeurd ter wijziging en bijwerking van de importbepalingen, met inbegrip van modellen van gezondheidscertificaten, en ter intrekking van alle eerdere afzonderlijke bepalingen inzake de import van DBP's die niet voor menselijke consumptie bestemd zijn. Bovendien zijn er een aantal afwijkingen ingevoerd, zoals de vrijstelling voor vissen en pelsdieren van het verbod op kannibalisme, de toestemming om bepaalde bedreigde vogelsoorten (aaseters) op een gecontroleerde manier te voeren met kadavers van dode herkauwers die gespecificeerd risicomateriaal bevatten, de bepaling van minimale voorwaarden voor begraven en verbranden in uitzonderlijke omstandigheden, enz.

6. Wat is de reikwijdte van de bepalingen inzake materiaal dat wordt gewonnen uit afvalwater (slib)?

In artikel 4, lid 1, onder d), en artikel 5, lid 1, onder b), van de verordening wordt geëist dat al het materiaal dat wordt opgevangen bij de behandeling van afvalwater van categorie 1-verwerkingsbedrijven (zoals karkassen van mogelijk met BSE geïnfecteerde dieren en uit slachthuizen waar gespecificeerd BSE-risicomateriaal wordt verwijderd), van slachthuizen waar ander materiaal dan dat van categorie 1 wordt verwerkt of van categorie 2-verwerkingsbedrijven moet worden verwijderd door middel van verbranding, meeverbranding of storting na sterilisatie. De enige uitzondering op deze regel wordt gevormd door situaties waar dit afvalwater geen gespecificeerd risicomateriaal of delen van dergelijk risicomateriaal bevat. Dit strookt met de recente adviezen van de Wetenschappelijke Stuurgroep.

Rekening houdend met het feit dat de bestaande EU-wetgeving, met inbegrip van de TSE-verordening, niet ingaat op de verwijdering van materiaal dat uit afvalwater wordt gewonnen, zijn de nieuwe regels voor afvalwater van faciliteiten waar materiaal van categorie 1 wordt verwerkt noodzakelijk, aangezien materiaal van dit type met de BSE-ziekteverwekker besmet zou kunnen zijn. De verwijdering van dit afvalwater in stedelijke afvalwaterverwerkingsinstallaties moet worden voorkomen om de mogelijke verspreiding van de BSE-ziekteverwekker in het milieu tegen te gaan. Aangezien rioolslib van stedelijke afvalwaterverwerkingsinstallaties gewoonlijk als organische meststof op landbouwland wordt gebruikt zonder dat het doelmatig is gesteriliseerd, zou BSE op deze

manier kunnen worden verspreid. Lord Phillips (2000) heeft met zijn BSE-enquête-rapport de aandacht gevestigd op de mogelijkheid dat BSE door deze praktijk in het Verenigd Koninkrijk wordt verspreid.

Nadat de verordening in werking was getreden, vroegen lidstaten en ondernemers om een verklaring van de bepalingen. De Commissie heeft uitgelegd dat categorie 1-verwerkingsbedrijven en andere locaties waar SRM wordt verwijderd evenals slachthuizen en categorie 2-verwerkingsbedrijven een voorbehandelingsproces moeten invoeren waarbij dierlijk materiaal wordt vastgehouden en verzameld als een eerste stap bij de behandeling van afvalwater. De installatie waarmee het voorbehandelingsproces wordt uitgevoerd, moet uit lozingsfilters of een lozings scherm bestaan met openingen of een maaswijdte van niet meer dan 6 mm aan het einde van de processtroom of uit gelijkwaardige systemen die ervoor zorgen dat de vaste deeltjes in het afvalwater dat er doorheen stroomt niet meer dan 6 mm groot zijn voordat ze de locatie verlaten.

Restmateriaal dat een filter met een maaswijdte van 6 mm passeert en afvalwater van locaties waar alleen materiaal van categorie 3 wordt ontvangen, moet worden verwijderd conform de milieuvorschriften, hetgeen kan inhouden dat het wordt verbrand, op een goedgekeurde stortlocatie wordt begraven, enz. Bovendien mag dit materiaal voor landbouwdoeleinden worden gebruikt in overeenstemming met Richtlijn 75/442/EEG van de Raad betreffende afvalstoffen¹, als gewijzigd bij Richtlijn 91/156/EEG van de Raad² en, indien van toepassing, in overeenstemming met Richtlijn 86/278/EEG van de Raad betreffende de bescherming van het milieu, in het bijzonder de bodem, bij het gebruik van zuiveringsslib in de landbouw, als rioolslib op een dusdanige manier voor landbouwdoeleinden wordt gebruikt dat dit geen schadelijke gevolgen heeft voor bodem, vegetatie, dier en mens³.

Het zou in de geest van deze verordening dan ook niet juist zijn materiaal zoals bloed via de riolering te verwijderen of om maal-, maceratie- of andere inrichtingen te gebruiken zodat in het voorbehandelingsproces meer dierlijk materiaal de maaswijdte van 6 mm kan passeren. Alle noodzakelijke maatregelen moeten worden genomen om ervoor te zorgen dat dergelijk materiaal op een normale, toegestane manier veilig wordt verzameld en verwijderd conform de bepalingen van artikel 4, 5 of 6 van de DBP-verordening.

¹ PB L 194 van 25.7.1975, blz. 39.

² PB L 78 van 26.3.1991, blz. 32.

³ PB L 181 van 4.7.1986, blz. 6.

7. Wat houdt een "volledig afgezonderd gebouw" in het geval van een scheiding van een verwerkingsinstallatie en een slachthuis in, zoals in bijlage V, hoofdstuk I, punt 1, onder a), van de verordening wordt gestipuleerd?

Deze bepaling is ontstaan tegen de achtergrond van de noodzaak kruisbesmetting of (al dan niet opzettelijke) verwisseling te voorkomen tussen "materiaal dat voor menselijke consumptie bestemd is", "materiaal dat voor dierlijke consumptie bestemd is" en "materiaal dat voor verwijdering of terugwinning bestemd is".

Toen er in het Europees Parlement en in de Raad over de verordening werd gedebatteerd, sloten de wetgevers de mogelijkheid uit een "gedeelte van een gebouw" te gebruiken en werd in plaats daarvan de nadruk gelegd op de noodzaak een "volledig afgezonderd gebouw" beschikbaar te hebben. In de verordening wordt niet beschreven hoe een locatie moet worden ingericht om aan de doelstellingen van de bepaling te voldoen. De Commissie is niettemin van mening dat "volledig afgezonderd" een zekere fysieke en geografische scheiding impliceert tussen een verwerkingsinstallatie en een slachthuis.

De Commissie heeft echter aangegeven dat een slachthuis door een transportbandsysteem mag worden verbonden met een specifieke verwerkingsinstallatie op dezelfde locatie, op voorwaarde dat er aparte ingangen, ontvangstruimten, uitrustingen, uitgangen en personeelsleden beschikbaar zijn voor de verwerkingsinstallatie en het slachthuis en dat de te verwerken DBP's van dezelfde locatie afkomstig zijn, zodat er geen kruisbesmetting kan ontstaan.

8. Hoe wordt de bepaling inzake "volledig afgezonderde gebouwen" gehandhaafd?

Verwerkingsinstallaties moeten door de bevoegde autoriteit worden goedgekeurd (zie de artikelen 13 en 17 van de verordening). Ze kunnen pas worden goedgekeurd als ze afdoende gescheiden zijn. De noodzaak een dergelijke mate van scheiding aan te brengen strookt met het basisprincipe van de verordening, namelijk de totstandbrenging van afzonderlijke faciliteiten in de hele verwijderingsketen van inzameling, vervoer, opslag, hantering en verwerking tot gebruik of verwijdering van de drie DBP-categorieën. Uitgaande van dit principe wordt een combinatie van bijvoorbeeld materiaal met een laag risico (b.v. categorie 3) en materiaal met een hoog risico (b.v. categorie 1) als een hoog risico (b.v. categorie 1) beschouwd. En als materiaal van zoogdieren wordt vermengd met materiaal van niet-zoogdieren, wordt het mengsel als materiaal van zoogdieren beschouwd. De noodzaak de verschillende categorieën gescheiden te behandelen, gekoppeld aan het verbod op recycling binnen dezelfde diersoort, beperkt het "gedeelde gebruik" van faciliteiten waarin verschillende diersoorten

kunnen worden verwerkt (bijvoorbeeld materiaal van pluimvee, vis en varkens voor de productie van verwerkte dierlijke eiwitten) aanzienlijk.

9. Moet elk slachthuis over een goedgekeurde DBP-verwerkingsinstallatie beschikken?

Nee. Een verwerkingsbedrijf dat door een bevoegde instantie in een lidstaat is goedgekeurd, mag DBP's van verschillende slachthuizen verwerken, op voorwaarde dat het bedrijf zich niet op dezelfde locatie bevindt als een slachthuis of zich in een volledig van een slachthuis gescheiden gebouw bevindt. Zie ook vraag 7 hierboven.

10. Mogen dierlijke bijproducten worden gebruikt in biologische meststoffen en bodemverbeteraars?

In artikel 22, lid 1, onder c), wordt het gebruik op weiden van andere biologische meststoffen en bodemverbeteraars dan mest verboden. Weiden worden in bijlage I gedefinieerd als "met gras of andere weidegewassen bedekt land dat door vee wordt begraaasd". Dit verbod strookt met het huidige EU-verbod op het voederen van dieren met vleesbeendermeel en heeft tot doel de mogelijke risico's te vermijden die zouden kunnen ontstaan als vee weiden waarop vleesbeendermeel aanwezig zou kunnen zijn rechtstreeks begraaasd of gras van deze weiden in de vorm van kuilvoer of hooi consumeert.

Het gebruik op andere soorten land van bijvoorbeeld biogasresiduen of compostproducten die ten gevolge van de behandeling van DBP's van categorie 2 en 3 ontstaan, is toegestaan op voorwaarde dat:

- materiaal van categorie 2 (behalve mest, de inhoud van het maagdarmkanaal na scheiding van dit kanaal, melk en colostrum als de bevoegde autoriteit van mening is dat ernstige overdraagbare ziekten niet via deze producten kunnen worden verspreid) is voorbehandeld volgens methode 1 (133 °C/20'/3 bar) (artikel 5, lid 2, onder c), ii)); en
- materiaal van categorie 3 is behandeld volgens de normen die in hoofdstuk II, punt 13, van bijlage VI (70 °C/60') worden uiteengezet, al dan niet met voorbehandeling.

In de verordening wordt gesteld dat op basis van een wetenschappelijk advies uitvoeringsbepalingen zullen worden vastgesteld middels een bestuurlijke beslissing van de EU (comitologie). Het is nog steeds mogelijk dat bemesting met bepaalde biologische meststoffen (bijvoorbeeld gistingsresiduen, compost of met druk behandeld materiaal van categorie 3 op weiden wordt toegestaan, op voorwaarde bijvoorbeeld dat er gedurende een bepaalde periode na de bemesting niet door dieren mag worden gegraasd.

- 11.** Wordt in de verordening het gebruik van hoorns, blaas, darmkanaal, schedel en mesenterium als bodemverbeteraars toegestaan?

In de verordening (artikel 5, lid 2, onder c), i), en artikel 6, lid 2, onder d)) wordt het gebruik van DBP's (inclusief hoorns, blaas, enz.) toegestaan voor de productie van "technische producten" die voor andere doeleinden dan consumptie door mens of dier bestemd zijn, bijvoorbeeld als biologische meststoffen en bodemverbeteraars. Het verbod in artikel 22, lid 1, onder c), waarnaar in de bovenstaande vraag wordt verwezen, blijft echter van toepassing. Het gebruik van biologische meststoffen en bodemverbeteraars op land dat niet als weidegrond wordt gebruikt, is mogelijk uit hoofde van nog vast te stellen EU-uitvoeringsmaatregelen. In afwachting van de goedkeuring van dergelijke maatregelen mogen de lidstaten nationale voorschriften goedkeuren of aanhouden (artikel 35, lid 3).

In TSE-verordening (EG) nr. 999/2001 wordt gestipuleerd dat gespecificeerd BSE-risicomateriaal, zoals de schedel van runderen, schapen of geiten van 12 maanden of ouder en het darmkanaal en het mesenterium van runderen van alle leeftijden, op een geschikte manier moet worden verwijderd en niet als meststof mag worden gebruikt. Deze eis wordt in de DBP-verordening overgenomen. Bovendien wordt in deze verordening gesteld dat gespecificeerd risicomateriaal niet mag worden gebruikt voor de productie van technische producten.

- 12.** Waarom moeten verwerkte eiwitten van zoogdieren zelfs als ze als voeder voor gezelschapsdieren worden gebruikt onder druk worden verhit?

DBP's worden in drie categorieën onderverdeeld. Categorie 1: deze producten mogen worden verbrand of verwerkt volgens methode 1-5 en vervolgens worden (mee)verbrand of gestort (behalve indien afkomstig van dieren die positief zijn bevonden voor TSE of daarvan worden verdacht) volgens methode 1 (artikel 4). Categorie 2: deze producten mogen worden verbrand of verwerkt volgens methode 1-5 en vervolgens worden (mee)verbrand, worden gestort, in biogas-/composteringsinstallaties worden behandeld of als biologische meststoffen of bodemverbeteraars worden gebruikt nadat ze volgens drukmethode 1 zijn verwerkt (artikel 5). Categorie 3: deze producten mogen worden verbrand of verwerkt volgens methode 1-5 (of methode 7 indien niet afkomstig van zoogdieren) en vervolgens worden (mee)verbrand, worden gestort, als biologische meststoffen of bodemverbeteraars worden gebruikt of in biogas-/composteringsinstallaties worden behandeld zonder voorbehandeling (artikel 6). Categorie 3 mag ook worden gerecycleerd tot

verwerkte dierlijke eiwitten en andere verwerkte producten die als diervoeder worden gebruikt (bijlagen VII en VIII).

De drukbehandeling van zoogdiermateriaal van categorie 3 heeft betrekking op verwerkte dierlijke eiwitten en andere verwerkte producten die als voedermiddelen zouden kunnen worden gebruikt. Om bestuurlijke redenen is overeengekomen geen onderscheid te maken tussen categorie 3-bedrijven waar verwerkte dierlijke eiwitten voor gebruik in voeder voor gezelschapsdieren worden geproduceerd en bedrijven waar verwerkte dierlijke eiwitten voor gebruik in voedermiddelen voor andere dieren worden geproduceerd. Producten zoals gistingsresiduen en compost kunnen gewoonlijk onmogelijk als voedermiddelen worden gebruikt en daarom is voorbehandeling niet vereist.

Verwerking onder atmosferische druk (methode 2-5 of 7) kan in het geval van verwerkte eiwitten van zoogdieren die voor gebruik in voeder voor gezelschapsdieren bestemd zijn, aanvaardbaar zijn, als het mogelijk is de kans op illegaal gebruik of op besmetting van voedermiddelen voor andere dieren (en met name herkauwers) volledig uit te sluiten. De risico's en de controleproblemen die mogelijk ontstaan als er zowel verwerkte eiwitten van zoogdieren als volgens andere normen verwerkte producten op de markt zijn, kunnen momenteel echter niet worden genegeerd.

De Commissie heeft echter bij wijze van toelichting gesteld dat, hoewel het voederverbod uit TSE-verordening (EG) nr. 999/2001 van kracht blijft, verwerkte eiwitten van zoogdieren met een van de methoden 1-5 of 7 behandeld mogen zijn, als ze uitsluitend voor gebruik in voeder voor gezelschapsdieren bestemd zijn, worden vervoerd in specifiek voor dit doel bestemde houders die niet voor het vervoer van DBP's of voedermiddelen voor vee worden gebruikt en rechtstreeks van de verwerkingsinstallatie van categorie 3 zijn verzonden naar een bedrijf voor de productie van voeder voor gezelschapsdieren.

13. Is het volgens de verordening toegestaan rauw voeder voor gezelschapsdieren aan gezelschapsdieren te voeren?

In de DBP-verordening wordt gesteld dat alleen DBP's van categorie 3 mogen worden gebruikt voor voederdoeleinden en dat voeder voor gezelschapsdieren in een daarvoor bestemd bedrijf moet worden geproduceerd, dat is goedgekeurd in overeenstemming met artikel 18 van de verordening. In de verordening wordt als algemeen principe gesteld dat voeder voor gezelschapsdieren moet zijn verwerkt (zie bijlage VIII, hoofdstuk II). Het gebruik van rauw voeder voor gezelschapsdieren is toegestaan als dit voeder is afgeleid van delen van geslachte dieren die volgens de wetgeving van de

Gemeenschap geschikt zijn voor menselijke consumptie maar die om commerciële redenen niet voor menselijke consumptie bestemd zijn.

In artikel 1, lid 2, van de verordening wordt gespecificeerd dat deze niet van toepassing is op:

- a) rauw voeder voor gezelschapsdieren dat afkomstig is uit winkels of lokalen die grenzen aan verkooppunten, waar het voeder uitsluitend wordt gesneden en opgeslagen om het ter plaatse rechtstreeks aan de consument te kunnen leveren; en
- b) rauw voeder voor de gezelschapsdieren ter plaatse dat afkomstig is van dieren die, in overeenstemming met de nationale wetgeving, op de boerderij van oorsprong zijn geslacht voor consumptie door de landbouwer en zijn gezin.

In de verordening wordt het gebruik van rauw maar veilig voeder voor gezelschapsdieren toegestaan en wordt materiaal dat mogelijk geringe risico's met zich meebrengt niet van gebruik uitgesloten, op voorwaarde dat dit materiaal aan minimale verwerkings- en microbiologische testnormen is onderworpen. Dergelijke minimale verwerkings- en testnormen zijn noodzakelijk om gezondheidsrisico's voor de gezelschapsdieren en uiteindelijk ook voor de houders van deze dieren te voorkomen.

14. Betekent de uitdrukking "smaakgevende ingewanden" in de DBP-verordening hetzelfde als "aromatische stoffen" volgens de definitie in Verordening (EG) nr. 1831/2003 betreffende toevoegingsmiddelen voor diervoeding?

Nee, ondanks de overeenkomsten betekent de uitdrukking "smaakgevende ingewanden" in de DBP-verordening niet hetzelfde als "aromatische stoffen" volgens de definitie in Verordening (EG) nr. 1831/2003 betreffende toevoegingsmiddelen voor diervoeding. "Aromatische stoffen" zijn stoffen die de diervoeders waaraan zij zijn toegevoegd geuriger of smakelijker maken. "Smaakgevende ingewanden" zijn vloeibare of gedehydrateerde verwerkte producten van dierlijke oorsprong waarmee de eetbaarheid van voeder voor gezelschapsdieren wordt verbeterd. "Smaakgevende ingewanden" is een term die specifiek betrekking heeft op de voederindustrie voor gezelschapsdieren. Het gaat hierbij om producten van dierlijke oorsprong die volgens specifieke methoden worden vervaardigd en die aan specifieke, in de DBP-verordening gestipuleerde microbiologische normen voldoen.

- 15.** Waarom wordt in artikel 22 van de verordening verboden om verwerkte dierlijke eiwitten binnen dezelfde diersoort te recyclen?

Het verbod materiaal van zoogdieren (met inbegrip van materiaal van herkauwers) weer aan herkauwers te voeren is sinds 1994 in de EU van kracht. Dit verbod is ingevoerd naar aanleiding van de verklaring van onafhankelijke wetenschappelijke commissies van toonaangevende experts dat de BSE-epidemie werd verspreid en in stand werd gehouden door de recycling van materiaal van met BSE geïnfecteerde runderen. De Wetenschappelijke Stuurgroep van de EU en de nationale wetenschappelijke adviesorganen van de lidstaten, zoals het Spongiform Encephalopathy Advisory Committee in het Verenigd Koninkrijk, hebben geadviseerd het verbod op recycling binnen de herkauwersoorten uit te breiden tot niet-herkauwende dieren. Daarom wordt in de nieuwe verordening geprobeerd een oplossing aan te dragen voor de mogelijke risico's die inherent zijn aan de recycling van potentieel besmettelijk materiaal vanwege de afwezigheid van soortbarrières en die kunnen worden veroorzaakt door recycling van materiaal binnen dezelfde diersoort.

- 16.** Wat zijn de gevolgen van het verbod op recycling binnen dezelfde soort voor de handelspartners van de EU?

In de verordening wordt in algemene bewoordingen gesteld dat de importeisen voor DBP's uit niet-EU-landen niet meer of minder gunstig mogen zijn dan de eisen die van toepassing zijn op de productie en het in de handel brengen van deze producten binnen de EU. De Europese Commissie voorziet ten gevolge van het verbod op kannibalisme momenteel geen implicaties voor de export naar de EU vanuit landen erbuiten. Gezien de recente ontdekking van gevallen van BSE in landen buiten de EU moedigt de Commissie al haar handelspartners (en vooral de landen met het grootste potentiële BSE-risico) echter aan vergelijkbare voorzorgsmaatregelen te nemen om de eventuele risico's te beperken.

- 17.** Wordt in de verordening het gebruik van huiden en vellen van dood vee voor bepaalde technische doeleinden (bijvoorbeeld de productie van leder) toegestaan?

Huiden en vellen van dood vee zouden onder categorie 3 vallen, tenzij ze afkomstig zijn van dieren die positief zijn bevonden voor TSE of daarvan verdacht worden (artikel 4, lid 1, onder a)) of van dieren die klinische symptomen vertonen van een ziekte die via dit product op mensen of dieren kan worden overgedragen (zie artikel 6, lid 1, onder k)). Ze kunnen dus voor technische doeleinden zoals de productie van leder worden gebruikt, maar bijvoorbeeld niet voor de productie van gelatine of

collageen dat voor verwerking in voeder bestemd is (zie bijlage VII, hoofdstukken VI en IX en bijlage X, hoofdstuk 11).

Dit strookt met de huidige EU-voorschriften inzake TSE, die bepalen dat alle delen van het karkas (inclusief de huiden) van een dier dat positief is bevonden voor TSE of dat positief op een snelle TSE-test heeft gereageerd, moeten worden vernietigd (zie Verordening (EG) nr. 999/2001, artikel 13 en bijlage III). Dit houdt in dat als een TSE-test wordt uitgevoerd op dood vee, de huiden van deze dieren afzonderlijk of samen apart moeten worden gehouden (onder officieel toezicht) totdat de resultaten van de test bekend zijn. Zo kan ervoor worden gezorgd dat de huiden identificeerbaar en traceerbaar zijn en kunnen worden teruggehaald om op een geschikte manier te worden verwijderd, als dit gezien de testresultaten noodzakelijk is.

18. Mogen huiden en vellen uit een slachthuis worden verwijderd voordat de resultaten van een snelle BSE-test bekend zijn?

Huiden en vellen van herkauwers mogen onder bepaalde voorwaarden uit een slachthuis worden verwijderd voordat de resultaten van een BSE-test bekend zijn.

Als huiden en vellen bestemd zijn voor de productie van gelatine of collageen voor menselijke consumptie, moeten ze tijdens het vervoer zijn voorzien van een commercieel document, waarvan het model is vastgelegd in bijlage II bij Richtlijn 92/118/EEG. Dit begeleidende document mag pas worden afgegeven nadat naar aanleiding van inspecties ante en post mortem, inclusief een negatief resultaat van een snelle BSE-test als de communautaire wetgeving dat vereist, is bevestigd dat de karkassen waarvan de huiden en vellen afkomstig zijn geschikt zijn voor menselijke consumptie. Huiden en vellen die voor de productie van voedingsgelatine of -collageen bestemd zijn, mogen het slachthuis dus niet verlaten als er nog geen negatief resultaat van de snelle BSE-test (als de communautaire wetgeving dat vereist) bekend is.

Als huiden en vellen niet bestemd zijn voor de productie van levensmiddelen, is Verordening (EG) nr. 1774/2002 van toepassing. Huiden en vellen van dieren die in een slachthuis zijn geslacht nadat ze naar aanleiding van een inspectie ante mortem en in overeenstemming met de wetgeving van de Gemeenschap geschikt zijn bevonden voor de slacht ten behoeve van de menselijke consumptie, worden volgens artikel 6, lid 1, onder c), geclassificeerd als materiaal van categorie 3. Dergelijke huiden en vellen mogen worden vervoerd als ze worden voorzien van een commercieel document als bedoeld in artikel 7, lid 2, van deze verordening, op voorwaarde dat ze onder officiële controle blijven staan conform bijlage III, hoofdstuk A, deel I, punt 6.3, van Verordening (EG) nr. 999/2001 totdat een negatief resultaat van de snelle BSE-test bekend is, tenzij ze worden verwijderd in overeenstemming

met artikel 4, lid 2, onder a) of b), of op een andere krachtens Verordening (EG) nr. 1774/2002 goedgekeurde manier. In dergelijke gevallen kan vervoer van de huiden en vellen vanuit een slachthuis worden toegestaan voordat de resultaten van de BSE-test bekend zijn.

De eis de huiden en vellen onder officiële controle te houden totdat de resultaten van de BSE-test bekend zijn, heeft tot doel ervoor te zorgen dat de huiden identificeerbaar en traceerbaar zijn en kunnen worden teruggehaald om op een geschikte manier te worden verwijderd, als dit gezien de testresultaten noodzakelijk is om gevaren voor de gezondheid van dieren of de volksgezondheid te voorkomen.

19. Mogen DBP's van een dier waarop een snelle TSE-test is uitgevoerd worden verwijderd voordat de resultaten van de TSE-test bekend zijn?

De DBP-verordening is van toepassing onverminderd de veterinairrechtelijke wetgeving die tot doel heeft bepaalde ziekten zoals TSE's uit te roeien en te bestrijden (artikel 1, lid 3).

In bijlage III, hoofdstuk A, deel I, punt 6.3 en punt 6.5, en deel II, punt 6.3 en punt 6.4, van TSE-verordening nr. 999/2001 wordt geëist dat alle delen van een rund, schaap of geit waarop een TSE-test is uitgevoerd onder officieel toezicht moeten worden bewaard totdat een negatief resultaat van de test beschikbaar is, tenzij ze worden verwijderd in overeenstemming met artikel 4, lid 2, onder a) of b), van de DBP-verordening.

In de DBP-verordening (artikel 4, lid 2, onder a), b), c) en e)) wordt geëist dat alle delen (met inbegrip van de huid) van dieren met een TSE-verdenking, van dieren die positief bevonden zijn voor TSE of van dieren die in de context van TSE-uitroeingsmaatregelen zijn geruimd, worden verwijderd door middel van verbranding, worden verwerkt in een categorie 1-bedrijf en vervolgens worden (mee)verbrand of worden verwijderd met behulp van een goedgekeurde alternatieve methode. Dergelijke delen van gedode dieren en de afgeleide verwerkte producten mogen niet ter storting naar een stortlocatie worden gezonden. Ander materiaal van categorie 1, zoals SRM van niet-positieve dieren, mag echter onder druk worden verhit en het resulterende materiaal mag ter verwijdering als afval door middel van begraving worden verzonden naar een stortlocatie die is erkend uit hoofde van Richtlijn 1999/31/EG van de Raad.

De bepalingen van de DBP-verordening stroken met het advies van de Wetenschappelijke Stuurgroep (WS) over dood vee van 24-25 juni 1999. Dit advies (blz. 15, punt 10, onder a) en b)) maakt een onderscheid tussen dieren/materialen die daadwerkelijke of vermoedelijke risico's met zich meedragen en dieren/materialen die potentiële risico's met zich meedragen. Tevens bevat het een aanbeveling die

inhoudt dat onmiddellijke verbranding of (mee)verbranding nadat positieve/verdachte dieren zijn verwerkt de veiligste verwijderingsmethode is, maar ook dat verwerking gevolgd door storting van dieren/materialen met potentiële risico's aanvaardbaar is.

In principe houden de bepalingen van de DBP-verordening in combinatie met de TSE-verordening in dat alle delen van een dier dat aan een snelle BSE-test wordt onderworpen onder controle moeten worden gehouden totdat de resultaten bekend zijn, zodat de verwijderingsroutes kunnen worden vastgesteld. Anders moeten alle delen van een dergelijk dier worden vernietigd door middel van verbranding, door middel van (mee)verbranding na verwerking of met behulp van een andere, alternatieve methode die conform het WS-advies is goedgekeurd.

Het is in de praktijk echter mogelijk niet noodzakelijk alle delen (bijvoorbeeld SRM, bloed) in het slachthuis vast te houden totdat de resultaten van de BSE-test bekend zijn, als de batch onder officiële controle blijft staan en kan worden geïdentificeerd ten behoeve van terughaalacties in gevallen waarin deze noodzakelijk zijn om de juiste verwijderingsroutes vast te stellen. De BSE-testresultaten zijn gewoonlijk binnen 24 uur beschikbaar. De batch kan dan nog teruggehaald worden, zelfs als deze al naar een ander bedrijf is vervoerd. Ook als het materiaal in een destructiebedrijf is verwerkt, kan de batch verwerkt materiaal worden teruggehaald en worden verbrand in plaats van ter begraving naar een stortlocatie te worden gestuurd.

20. Hoe worden karkassen van dode herkauwers met SRM geclassificeerd?

Tijdens de onderhandelingen over de DBP-verordening werd oorspronkelijk voorgesteld een heel kadaver van een herkauwer als SRM te beschouwen, d.w.z. als materiaal van categorie 1. Dit zou bijvoorbeeld hebben betekend dat de huid van een dergelijk dier niet voor de lederproductie zouden kunnen worden gebruikt. Ook zou het vlees niet kunnen worden gebruikt voor plaatselijke voedergewoonten (zoals het voeren van dierentuin-, circus- en pelsdieren, reptielen, roofvogels, jachthonden, enz.). Teneinde negatieve gevolgen voor plaatselijke gewoonten te voorkomen, is artikel 4, lid 1, onder b), ii), zo geformuleerd dat het hele kadaver alleen als materiaal van categorie 1 wordt beschouwd als het SRM "op het tijdstip van de verwijdering" nog niet is gescheiden. Dankzij deze formulering kunnen huiden voor de lederproductie, vlees met het oog op de plaatselijke voedergewoonten en SRM ter verwijdering (verbranding, destructie gevolgd door verbranding of verbranding/begraving op een goedgekeurde stortlocatie) worden afgezonderd en vervoerd.

Dit houdt in dat een dode herkauwer tijdens inzameling en vervoer tot aan het moment van verwijdering materiaal van categorie 2 blijft. Dus als het SRM op het moment van verwijdering nog

niet is gescheiden, wordt het hele kadaver als materiaal van categorie 1 beschouwd en moet het dienovereenkomstig worden verwijderd. Maar als het SRM van de rest van het karkas is gescheiden, bijvoorbeeld via een gespecialiseerd intermediair bedrijf, vallen alleen de SRM-weefsels onder categorie 1. Het gescheiden vlees mag als materiaal van categorie 2 voor plaatselijke voedergewoonten worden gebruikt en de huid mag als materiaal van categorie 3 voor de productie van leder of andere technische producten worden gebruikt.

Dit houdt in de praktijk tevens in dat de verschillende categorieën in een erkend intermediair categorie 2-bedrijf moeten worden gescheiden.

21. Hoe worden koppen en poten van pluimvee geclassificeerd?

In hoofdstuk VIII, punt 47, onder a), i), van bijlage I bij Richtlijn 71/118/EEG inzake gezondheidsvraagstukken op het gebied de productie en het in de handel brengen van vers vlees van pluimvee wordt een keuring na het slachten verplicht gesteld voor de buitenkant van pluimveekarkassen, zonder kop en poten, behalve als deze voor menselijke consumptie bestemd zijn. Als pluimveekoppen en –poten dus niet voor menselijke consumptie bestemd zijn, is een keuring na het slachten niet vereist. Daarom worden koppen en poten van pluimvee dat op de normale manier is geslacht uit hoofde van de DBP-verordening ingedeeld bij categorie 3. Ze vallen onder:

a) artikel 6, lid 1, onder a), d.w.z. koppen en poten van geslacht pluimvee die volgens een keuring vóór en na het slachten geschikt zijn voor menselijke consumptie, maar om commerciële redenen niet voor menselijke consumptie bestemd zijn; of

b) artikel 6, lid 1, onder b), d.w.z. koppen en poten van geslacht pluimvee die als ongeschikt voor menselijke consumptie worden afgekeurd, maar geen symptomen vertonen van ziekten die op mensen of dieren kunnen worden overgedragen en afkomstig zijn van karkassen die uit hoofde van de bepalingen van de richtlijn inzake vers vlees van pluimvee geschikt zijn voor menselijke consumptie.

22. Hoe worden het maagdarmkanaal en de inhoud van dit kanaal bij pluimvee geclassificeerd?

In artikel 5, lid 1, onder a), wordt de "inhoud van het maagdarmkanaal" als materiaal van categorie 2 geclassificeerd. De "inhoud van het maagdarmkanaal" wordt gedefinieerd als "de inhoud van het maagdarmkanaal van zoogdieren en loopvogels, al dan niet gescheiden van het maagdarmkanaal". Dit

betekent dat maagdarmkanalen van pluimvee, al dan niet met inhoud en afkomstig van pluimvee dat op de normale manier is geslacht, worden geclassificeerd als materiaal van categorie 3.

Daarom blijven maagdarmkanalen van zoogdieren en loopvogels die niet zijn geledigd en gereinigd materiaal van categorie 2 volgens artikel 5, lid 1, onder a), en kunnen ze niet in of als voeder worden gebruikt, ongeacht de toegepaste verwerkingsnormen. Niet-geledigde maagdarmkanalen van pluimvee dat op de normale manier is geslacht, mogen echter als categorie 3-materiaal worden gebruikt voor de productie van voeder.

23. Mogen onverwerkte veren en delen van veren rechtstreeks van het slachthuis naar het verwerkingsbedrijf worden gestuurd, zonder dat ze worden gedroogd?

In bijlage VIII, hoofdstuk VIII (met betrekking tot de vereisten voor wol, haar, varkenshaar, veren en delen van veren), deel A, punt 1, onder a), wordt bepaald dat onverwerkte veren en delen van veren droog moeten zijn en van een stevige verpakking moeten worden voorzien voordat ze naar een verwerkingsbedrijf worden verzonden. In de bepalingen wordt echter ook gesteld dat, in het geval van onverwerkte veren en delen van veren die rechtstreeks van het slachthuis naar het verwerkingsbedrijf worden gestuurd, de bevoegde autoriteit ontheffing mag verlenen van de eis droog materiaal te leveren, op voorwaarde dat:

- i) alle nodige maatregelen worden genomen om mogelijke verspreiding van ziekten te voorkomen;
- ii) de grondstoffen worden vervoerd in lekvrije recipiënten of voertuigen, die onmiddellijk na elk gebruik moeten worden gereinigd en ontsmet; en
- iii) de lidstaat de Commissie inlicht als een dergelijke ontheffing wordt verleend.

Deze toelichting is op verzoek van lidstaten en ondernemers opgenomen en heeft tot doel verplaatsingen mogelijk te maken van onverwerkte veren en delen van veren van een slachthuis naar een verwerkingsbedrijf dat zich in dezelfde lidstaat bevindt. Het is niet de bedoeling de handel in onverwerkte veren en delen van veren tussen lidstaten toe te staan.

24. Hoe wordt het bloed van herkauwers geclassificeerd?

Artikel 6, lid 1, onder d), heeft betrekking op bloed dat afkomstig is van andere dieren dan herkauwers. Er is wel gesteld dat dit inhoudt dat bloed van herkauwers onder categorie 1 of 2 valt. Dit is echter niet het geval. Net als andere DBP's kan het bloed van herkauwers worden onderverdeeld in drie categorieën met de volgende subgroepen.

Bloed van categorie 1 omvat bloed dat afkomstig is van dieren die met TSE's besmet zijn of die illegale residuen bevatten of dat is ingezameld tijdens de behandeling van afvalwater van locaties waar SRM is verwijderd. Dit bloed moet worden verwijderd als materiaal van categorie 1.

Bloed van categorie 2 omvat bloed dat niet onder categorie 1 of 3 valt. Dit bloed mag worden gerecycleerd in biologische meststoffen of bodemverbetersaars of worden omgezet in een biogas- of composteringsinstallatie, na te zijn verwerkt volgens methode 1 en van een permanente markering te zijn voorzien (artikel 5, lid 2, onder c), i) en ii), en onder b), ii)).

Bloed van categorie 3 kan worden onderverdeeld in vier subgroepen. Subgroep 1: bloed conform artikel 6, lid 1, onder a), d.w.z. bloed van een dier dat tijdens veterinaire inspecties ante en post mortem, met inbegrip van een snelle TSE-test, indien relevant, geschikt blijkt voor menselijke consumptie. Dit bloed kan worden gebruikt voor de productie van rauw voeder voor gezelschapsdieren (bijlage VIII, hoofdstuk II). Subgroep 2: bloed conform artikel 6, lid 1, onder a) en b). Dit bloed kan worden gebruikt voor de productie van bloedproducten (bijlage VII, hoofdstuk III). Subgroep 3: bloed conform artikel 6, lid 1, onder a) t/m j). Dit bloed kan worden gebruikt voor de productie van verwerkte dierlijke eiwitten (bloedmeel), andere voedermiddelen (bijlage VII, hoofdstuk I), niet-rauw voeder voor gezelschapsdieren en hondenkluiven (bijlage VIII, hoofdstuk II). Subgroep 4: bloed conform artikel 6, lid 1, onder k). Dit bloed kan alleen worden gebruikt voor de productie van technische producten.

25. Wat betekent het woord "vis" in de bepalingen van de verordening?

Het woord "vis" wordt niet gedefinieerd in de DBP-verordening. In de meeste gevallen waarin het wordt gebruikt, wordt echter in een algemene zin verwezen naar waterdieren, met inbegrip van andere zeedieren (week-, schaal- en schelpdieren) maar met uitzondering van zeezoogdieren. Dit komt tot uiting in artikel 6, lid 1, onder h), en bijlage I, punt 24, van de verordening. Dezelfde betekenis is terug te vinden in de uitvoeringsverordening nr. 811/2003 inzake hergebruik binnen dezelfde soort vis. Deze algemene betekenis strookt met de betekenis van "vis" in de relevante wetenschappelijke adviezen, voorzover vis hierin wordt gedefinieerd. Zie bijvoorbeeld pagina 5 van het rapport van het Wetenschappelijk Comité voor de gezondheid en het welzijn van dieren over "het gebruik van visbijproducten in aquacultuur", zoals dit is goedgekeurd op 26 februari 2003.

26. Vallen cosmetica, geneesmiddelen (farmaceutische producten) en medische hulpmiddelen (met inbegrip van reagentia voor laboratoria) onder de DBP-verordening?

De DBP-verordening omvat veterinaire rechtelijke en volksgezondheidsvoorschriften voor het verzamelen, vervoeren, opslaan, hanteren, verwerken, gebruiken, verwijderen, op de markt brengen (import en handel in de EU), exporteren en doorvoeren van alle dierlijke bijproducten en daarvan afgeleide producten die niet voor menselijke consumptie bestemd zijn. In de verordening wordt vastgelegd wat mag of moet worden gedaan met elk van de drie categorieën dierlijke bijproducten om te voorkomen dat er risico's door ontstaan.

De manier waarop cosmetica, geneesmiddelen (farmaceutische producten) en medische hulpmiddelen (inclusief reagentia voor laboratoria) mogen worden vervaardigd, op de markt mogen worden gebracht en mogen worden geëxporteerd, wordt bepaald door separate wetgeving en richtsnoeren van de Gemeenschap.

De DBP-verordening is uitsluitend van toepassing op cosmetica, geneesmiddelen (farmaceutische producten) en medische hulpmiddelen (inclusief reagentia voor laboratoria), voorzover het grondstoffen van dierlijke oorsprong betreft die bij de vervaardiging van dergelijke producten wordt gebruikt. Dergelijke grondstoffen moeten afkomstig zijn van "materiaal van categorie 3", d.w.z. materiaal van dieren die tijdens veterinaire inspecties geschikt zijn gebleken voor menselijke consumptie. Als dergelijke grondstoffen in de EU worden geïmporteerd, moeten zij aan de minimumvoorwaarden van de verordening voldoen, zodat de veiligheid van de grondstoffen met betrekking tot de gezondheid van dieren en de volksgezondheid wordt gewaarborgd. Er kwamen vergelijkbare bepalingen voor in Richtlijn 90/667/EEG inzake dierlijk afval en de "Bezemrichtlijn" 92/118/EEG (bijlage I, hoofdstuk 7 en 10), maar deze zijn nu ingetrokken door de DBP-verordening.

27. Hoe worden producten met chlooramfenicol, nitrofuranen en andere verbindingen zoals deze voorkomen in bijlage IV bij Verordening (EEG) nr. 2377/90 van de Raad geclassificeerd?

Volgens de principes van de DBP-verordening hadden producten met stoffen waarvoor geen maximumwaarden zijn vastgesteld, zoals de stoffen die in bijlage IV bij Verordening (EEG) nr. 2377/90 van de Raad worden genoemd, uit hoofde van artikel 4 van de DBP-verordening in categorie 1 ingedeeld moeten worden, net als de stoffen die worden genoemd in Richtlijn 96/22/EG of die residuen bevatten van groep B3 (andere in het milieu aanwezige stoffen en contaminanten) van bijlage I bij Richtlijn 96/23/EG van de Raad. Er is echter sprake van een omissie, en producten van dierlijke oorsprong die verbindingen als chlooramfenicol, nitrofuranen en andere in bijlage IV bij

Verordening (EEG) nr. 2377/90 genoemde verbindingen bevatten, moeten standaard worden geclassificeerd als materiaal van categorie 2 uit hoofde van artikel 5, lid 1, onder g), van de DBP verordening. Dit houdt uiteraard nog steeds in dat dergelijke producten niet mogen worden gebruikt in diervoeders, cosmetica, geneesmiddelen en medische hulpmiddelen, hoewel ze wel mogen worden gerecycleerd in andere technische producten, zoals meststoffen, biogasresiduen, compost, enz.

Het is de bedoeling de bepalingen van de verordening in de toekomst dusdanig te wijzigen dat alle stoffen van groep A met een anabole werking en alle niet-toegestane stoffen (bijlage I bij Richtlijn 96/23/EG) en dus ook chlooramfenicol, nitrofuranen en andere in bijlage IV bij Verordening (EEG) nr. 2377/90 genoemde stoffen alsmede producten met residuen van stoffen waarvoor geen maximumwaarden zijn vastgesteld, uit hoofde van artikel 4, lid 1, onder c), van de DBP-verordening als materiaal van categorie 1 worden ingedeeld. In de tussentijd moeten de lidstaten het vermijden dergelijke DBP's aan een proces te onderwerpen waarbij de stof in levensmiddelen, diervoeders of technische producten kan terechtkomen, bijvoorbeeld door deze als meststof, biogasresidu of compost te gebruiken.

28. Wat zijn de implicaties van de verordening voor de import van melk(producten) (caseïne)?

In eerdere EU-voorschriften (bijlage I bij Richtlijn 92/118/EEG) werd de import van caseïne die niet voor menselijke consumptie bestemd was alleen toegestaan als deze stof (i) afkomstig was van landen buiten de EU die in de bijlage (B-C) bij Beschikking 95/340/EG worden genoemd, (ii) voldoende was gepasteuriseerd om een negatieve fosfatasetest op te leveren en (iii) was voorzien van een gezondheidscertificaat (model in Beschikking 95/341/EG). Aanvullende voorwaarden waren van toepassing voor landen buiten de EU met een uitbraak van mond- en klauwzeer of waar de afgelopen twaalf maanden een vaccinatie voor mond- en klauwzeer had plaatsgevonden (Beschikking 95/342/EG). De lijst met instellingen was nog niet geharmoniseerd (er golden bilaterale overeenkomsten).

De voorwaarden worden in de DBP-verordening overgenomen (bijlage VII, hoofdstuk V – specifieke eisen, bijlage XI – lijst van derde landen, bijlage X, hoofdstuk 2(A-C) – model van gezondheidscertificaat), maar deze verordening stelt bovendien een lijst met goedgekeurde inrichtingen verplicht (artikel 29, lid 4)).

- 29.** Welke implicaties heeft de verordening voor de import van grondstoffen ten behoeve van de industrie waar voeder voor gezelschapsdieren wordt geproduceerd en de farmaceutische industrie?

In eerdere EU-voorschriften (Richtlijn 92/118/EEG, bijlage I, hoofdstuk 10) werd de import toegestaan uit landen buiten de EU die in de bijlage bij Beschikking 79/542/EEG worden genoemd, als deze grondstoffen waren voorzien van een gezondheidscertificaat, waarvan het model nog niet was geharmoniseerd (er waren bilaterale verdragen van toepassing). Deze vereisten worden overgenomen in de DBP-verordening (bijlage VIII, hoofdstuk XI). Bovendien is er een model voor gezondheidscertificaten vastgelegd in bijlage X, hoofdstuk 3(D), 8(A) en 8(B).

- 30.** Wat zijn de implicaties van de verordening voor de import van talg?

Sommige commentatoren hebben gesteld dat er vanwege de onzekerheden over de lijst met gespecificeerd risicomateriaal importproblemen kunnen ontstaan totdat de bepaling van de BSE-status van landen buiten de EU is afgerond. De Europese Commissie accepteert deze analyse niet. De bestaande overgangsmaatregelen inzake gespecificeerd risicomateriaal zijn van toepassing op de import van producten als talg die onder Verordening (EG) nr. 999/2001 vallen. Deze maatregelen blijven van kracht totdat de BSE-status is vastgesteld. Het is de bedoeling de permanente lijst met gespecificeerd risicomateriaal (bijlage V bij Verordening (EG) nr. 999/2001) te evalueren voordat de definitieve BSE-status van landen die naar de EU exporteren wordt goedgekeurd. De Commissie kan pas na de bepaling van de BSE-status voor de verschillende categorieën voorspellen hoe de definitieve lijst met gespecificeerd risicomateriaal er uit komt te zien. Deze lijst zal echter naar alle waarschijnlijkheid vergelijkbaar zijn met de lijst die in de overgangsmaatregelen is vastgelegd en worden gebaseerd op het BSE-risico dat per land wordt vastgesteld.

- 31.** Wat zijn de implicaties van de verordening voor de import van hoeven en hoorns?

In Beschikking 94/446/EG van de Commissie, gewijzigd bij Beschikking 97/197/EG, zijn de voorschriften vastgesteld voor de invoer uit derde landen voor verdere verwerking van niet voor menselijke of dierlijke voeding bestemde beenderen en producten uit beenderen (met uitzondering van beendermeel), hoornen en producten uit hoorn (met uitzondering van hoornmeel) en hoeven en producten uit hoeven (met uitzondering van meel van hoeven). Deze voorschriften worden opnieuw geformuleerd in de DBP-verordening, die het gebruik op weiden van biologische meststoffen en bodemverbeteraars verder beperkt (zie de antwoorden op vraag 10 en 11 hierboven).

In artikel 6, lid 2, onder d), wordt het gebruik van veilige DBP's (inclusief hoeven, hoorns, enz.) toegestaan voor de productie van "technische producten" die voor andere doeleinden dan consumptie door mens of dier bestemd zijn, bijvoorbeeld als biologische meststoffen en bodemverbeters. In het licht van de beperking in artikel 22, lid 1, onder c), betreffende het gebruik op weiden van biologische meststoffen en bodemverbeters, wordt de import van hoeven, hoorns, enz., onder de volgende voorwaarden toegestaan:

- op hoeven, hoorns, enz, die voor gebruik als jachttrofeeën bestemd zijn, is hoofdstuk VII van bijlage VIII van toepassing;
- op hoeven en producten daarvan, hoorns en producten daarvan, enz., die niet voor gebruik als voedermiddelen, biologische meststoffen of bodemverbeters bestemd zijn, is hoofdstuk X van bijlage VIII van toepassing;
- voor hoeven en producten daarvan, hoorns en producten daarvan, enz., die voor gebruik als biologische meststoffen of bodemverbeters op andere gronden dan weiden bestemd zijn, moeten nog EU-uitvoeringsmaatregelen worden vastgelegd. De lidstaten mogen dan ook, in afwachting van de goedkeuring van dergelijke maatregelen, nationale voorschriften goedkeuren of aanhouden (bilaterale verdragen zijn van toepassing) (artikel 35, lid 3)).

32. In de TSE-verordening wordt gestipuleerd dat bepaalde producten van dierlijke oorsprong bij import vrij van SRM moeten zijn verklaard. Is deze verklaring van toepassing naast de importbepalingen van de DBP-verordening?

Ja. De DBP-verordening heeft geen invloed op de veterinaire wetgeving die tot doel heeft bepaalde ziekten uit te roeien en te bestrijden (artikel 1, lid 3). Daarom is deze verordening van toepassing onverminderd de bepalingen van TSE-verordening (EG) nr. 999/2001, waarin voorschriften worden vastgelegd voor de preventie, bestrijding en uitroeiing van TSE's bij dieren.

De TSE-verordening is van toepassing op levensmiddelen, diervoeders en meststoffen, maar niet op andere technische producten (cosmetica, geneesmiddelen of medische hulpmiddelen), uitgangsmateriaal of tussenproducten daarvan en voor onderzoek bestemde producten. Er is als voorwaarde in vastgelegd dat kruisbesmetting of substitutie moet worden vermeden tussen (i) levensmiddelen, diervoeders, meststoffen en het bijbehorende uitgangsmateriaal enerzijds en (ii) producten waarop de verordening niet van toepassing is anderzijds. Deze twee productstromen moeten voortdurend gescheiden worden gehouden, tenzij alle producten qua bescherming van de gezondheid tegen TSE's minimaal in dezelfde omstandigheden worden geproduceerd.

Daarom is naast de importbepalingen van de DBP-verordening een verklaring inzake de afwezigheid van SRM vereist voor alle materialen/producten waarnaar in bijlage XI, punt 15, onder a), wordt verwezen, voorzover deze bestemd zijn voor gebruik in levensmiddelen, diervoeders en meststoffen. Als deze materialen/producten bestemd zijn voor andere technische doeleinden, is de verklaring alleen van toepassing als de scheiding ten opzichte van materialen/producten die voor gebruik in levensmiddelen, diervoeders en meststoffen bestemd zijn niet kan worden gegarandeerd.

33 Houdt de verordening een verbod in op het gebruik van keukenafval (met inbegrip van bak- en braadolie) in diervoeder?

De verordening (artikel 1, lid 2, onder e)) is niet van toepassing op "keukenafval en etensresten", tenzij dit (i) afkomstig is van "internationaal opererende middelen van vervoer", (ii) bestemd is voor dierlijke consumptie of (iii) bestemd is voor gebruik in biogasinstallaties of voor compostering. Keukenafval (incl. etensresten) van internationaal opererende vervoermiddelen wordt geclassificeerd als materiaal van categorie 1 en moet nog altijd worden verwijderd conform de milieuwetgeving. Keukenafval uit het eigen land (categorie 3) mag niet aan vee worden gevoerd, maar wel in biogas- of composteringsinstallaties worden gebruikt om gas of biologische meststoffen te produceren.

Zoals in het witboek van de Commissie over voedselveiligheid wordt aangegeven, is de volledige traceerbaarheid van voedingrediënten een van de basisprincipes die een hoge voedselveiligheidsnorm mogelijk maken. Er wordt nu bijvoorbeeld erkend dat het ontbreken van een traceringsmechanisme de omstandigheden heeft gecreëerd waarin de recente dioxinecrisis zich heeft kunnen ontwikkelen en door de hele voedselketen heeft kunnen verspreiden. Dit geldt ook voor de recente crises waarbij het om mond- en klauwzeer en varkenspest ging. Daarom zijn de lidstaten van de EU overeengekomen het voeren van keukenafval en etensresten, met inbegrip van afgewerkte bak- en braadolie van restaurants en cateringfaciliteiten, aan dieren te verbieden, aangezien de traceerbaarheid van deze producten niet kan worden gegarandeerd.

Het verbod om vee met keukenafval en etensresten (spoeling), met inbegrip van afgewerkte bak- en braadolie, te voeren is sinds 1 november 2002 in alle lidstaten van kracht, op vier na (in twee lidstaten mag nog met spoeling worden gevoerd en in twee andere mag nog met afgewerkte bak- en braadolie worden gevoerd), omdat deze landen eerder al en in afwachting van de goedkeuring van strikte voorlopige minimumvoorwaarden door de Commissie om overgangsmaatregelen hadden gevraagd.

In de verordening is ruimte gecreëerd voor een tijdelijke versoepeling van het verbod op het gebruik van keukenafval en etensresten van categorie 3 in diervoeders ten behoeve van lidstaten die geschikte controlesystemen hadden ingesteld voordat de verordening van toepassing werd, onder strikte

voorwaarden die door de Commissie moeten worden geformuleerd na advies van het Permanent Comité voor de voedselketen en de diergezondheid. Functionarissen van de Commissie hebben drie van de lidstaten bezocht om de geschiktheid van de bestaande systemen na te gaan en de gegevens te verzamelen die nodig zijn bij de voorbereiding van minimale voorlopige maatregelen. Deze voorlopige maatregelen zijn inmiddels vastgesteld. Daardoor wordt toegestaan dat in Duitsland en Oostenrijk tot en met 31 oktober 2006 als huisdier gehouden varkens (geen wilde varkens en gekweekte wilde zwijnen) worden gevoerd met keukenafval en etensresten en dat in het Verenigd Koninkrijk en Ierland tot 31 en met oktober 2004 afgewerkte bak- en braadolie in diervoeder wordt gebruikt.

34. Wat is de definitie van "keukenafval en etensresten"?

Volgens de Europese Commissie omvat "keukenafval en etensresten" afval van plaatsen waar voedsel wordt bereid voor onmiddellijke consumptie. Het gaat hierbij onder andere om restaurants, cateringfaciliteiten en keukens, met inbegrip van centrale en huishoudelijke keukens. Bovendien kan deze term betrekking hebben op broodjeszaken of -fabrieken waar voedsel voor onmiddellijke consumptie wordt bereid, maar niet op detailhandels zoals supermarkten of op levensmiddelenfabrieken waar producten voor de detailhandel worden geproduceerd. Dit onderscheid is voorlopig noodzakelijk om te voorkomen dat afval van uitsnijderijen, slagerijen, enz., als spoeling wordt vervoerd en tegelijkertijd de mogelijkheid te scheppen om gedurende een eventuele overgangperiode afval van zoveel mogelijk horecagelegenheden als spoeling te blijven vervoeren.

35. Wat houdt "keukenafval en etensresten afkomstig van internationaal opererende middelen van vervoer" in?

De uitdrukking "internationaal opererende middelen van vervoer" (ook wel "grensoverschrijdende vervoermiddelen") wordt niet gedefinieerd maar wordt al jaren lang gebruikt in wetgeving inzake de gezondheid van dieren (zie Richtlijn 72/462/EEG, artikel 1, lid 1, onder d), zoals gewijzigd bij Richtlijn 97/78/EG, artikel 16, onder c)). De uitdrukking omvat de scheepvaart, de luchtvaart en het vervoer over land (weg, spoor, enz.) van landen buiten de EU naar gebieden van de lidstaten. In deze richtlijnen wordt als voorwaarde gesteld dat keukenafval en etensresten afkomstig uit dergelijke vervoermiddelen moeten worden vernietigd, behalve als zij rechtstreeks vanuit het ene internationaal opererende vervoermiddel naar het andere wordt overgebracht in dezelfde haven en onder toezicht van de douane. Deze voorwaarden (en uitzonderingen) worden overgenomen in de DBP-verordening, waarin wordt aangegeven dat doorvoer over zee of door de lucht niet onder de uitdrukking valt.

De classificatie van keukenafval en etensresten "afkomstig van internationaal opererende middelen van vervoer" is niet afhankelijk van de vraag of deze vervoermiddelen in de EU zijn geregistreerd. De classificatie is veeleer afhankelijk van de vraag of de vervoermiddelen internationaal opereren (d.w.z. van of naar landen buiten de EU) dan wel nationaal (d.w.z. uitsluitend binnen de lidstaten van de EU). Daarom wordt alleen keukenafval van nationaal opererende vervoermiddelen uit hoofde van artikel 6, lid 1, onder l), als materiaal van categorie 3 beschouwd.

36. Waarom is het gebruik van afgewerkte bak- en braadolie ("yellow grease") in diervoeder verboden?

Zoals bij vraag 33 is uitgelegd, is de volledige controle over en traceerbaarheid van voedingrediënten van essentieel belang. Het verbod op het gebruik van afgewerkte bak- en braadolie in diervoeder is een reactie op een reeds lang uitstaand verzoek van een aantal lidstaten naar aanleiding van de dioxinecrisis in 1999. In de verordening wordt het gebruik van teruggewonnen dierlijke vetten en plantaardige oliën uit restaurants, cateringfaciliteiten en keukens (geel vet) in diervoeder verboden omdat de traceerbaarheid en kwaliteit niet kunnen worden gegarandeerd.

De dioxinecrisis van 1999 heeft duidelijk aangetoond waarom deze voederpraktijk niet mag worden voortgezet. Een voorbeeld van de gezondheidsrisico's van afgewerkte bak- en braadolie is de aanwezigheid van ongewenste hoeveelheden contaminanten (polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's), PCB's, dioxinen, enz.). Bepaalde producten die ontstaan wanneer de olie tijdens het bakken en braden wordt afgebroken, vertonen enige toxiciteit. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om triacylglyceroldimeren, -trimeren en andere polymeren, cyclische monomeren en verbindingen die tijdens de oxidatie van cholesterol ontstaan. Het gebruik van afgewerkte bak- en braadolie in diervoeder levert risico's op voor de gezondheid van de dieren en, als een gevolg van bioaccumulatie, voor de gezondheid van de consument.

In de verordening wordt het gebruik van dergelijke oliën uit de voedingsindustrie (behalve oliën afkomstig van cateringfaciliteiten) toegestaan als er een betrouwbaar systeem van traceerbaarheid en kwaliteitscontrole kan worden gegarandeerd. Bovendien wordt recycling van de olie toegestaan in technische producten voor zuiver industriële doeleinden. Ze kunnen bijvoorbeeld worden gebruikt voor de productie van zeep en biologisch afbreekbare smeermiddelen of als biobrandstof worden verbrand, enz.

37. Kunnen "voormalige voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong" uit de detailhandel nog steeds ter storting worden aangeboden?

De huidige adviezen van de Wetenschappelijke Stuurgroep bestrijken een breed scala aan producten van dierlijke oorsprong en relevante vraagstukken inzake de voedselveiligheid, de diergezondheid, de volksgezondheid en de bescherming van consument en milieu. De voornaamste conclusie van deze adviezen is dat alleen veilige grondstoffen in voedingsmiddelen mag worden gebruikt. Kruisbesmetting met onveilig materiaal moet worden vermeden. Onveilig materiaal moet nadat het toereikend is voorbehandeld correct worden behandeld en verwijderd om de verspreiding van ziekteverwekkers te voorkomen.

Conform de adviezen van de WS en als algemene regel wordt in de verordening niet toegestaan dat onverwerkt materiaal van dierlijke oorsprong wordt gestort.

In Verordening (EG) nr. 813/2003 wordt echter specifiek in overgangsmaatregelen voorzien die tot eind 2005 op de inzameling, het vervoer en de verwijdering van voormalige voedingsmiddelen van toepassing zijn, mits onverwerkt materiaal van dierlijke oorsprong als bedoeld in de artikelen 4 en 5 en in artikel 6, lid 1, onder a) t/m e) en g) t/m k), wordt uitgesloten. De verordening heeft tot doel ervoor te zorgen dat bijvoorbeeld rauw vlees, rauwe vis en ander materiaal dat als "voormalig voedingsmiddel" wordt geclassificeerd, wordt behandeld voordat het wordt gestort.

De enige uitzondering op deze algemene regel wordt in artikel 24 genoemd, waar de storting van onverwerkt materiaal van dierlijke oorsprong wordt toegestaan in een beperkt aantal gevallen (bijvoorbeeld bij dode gezelschapsdieren), op een beperkt aantal plaatsen (bijvoorbeeld in afgelegen gebieden) of bij een uitbraak van een ernstige overdraagbare ziekte (vanwege het verspreidingsgevaar van gezondheidsrisico's of een gebrek aan verwijderingscapaciteit). Materiaal van dierlijke oorsprong uit de detailhandel valt gewoonlijk niet onder deze beschrijving en er moeten geschikte maatregelen worden genomen om te voorkomen dat rauw vlees, rauwe vis, enz. rechtstreeks worden gestort.

38. Moeten "voormalige voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong" worden behandeld voordat ze als of in diervoeders worden gebruikt?

In de verordening worden "voormalige voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong" als materiaal van categorie 3 geclassificeerd en daarom mogen ze uitsluitend in voedingsmiddelen worden gebruikt nadat ze conform artikel 6, lid 2, toereikend zijn behandeld in erkende bedrijven. Onverminderd de afwijkingen inzake het gebruik van dierlijke bijproducten die in artikel 23 worden genoemd, houdt dit

in dat "voormalige voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong" niet rechtstreeks van een voedselproductie-instelling naar een landbouwbedrijf kunnen worden gestuurd om vee te voederen dat daar door de mens wordt gehouden, vetgemest of gefokt en dat wordt gebruikt voor de productie van voedsel (met inbegrip van vlees, melk en eieren), wol, bont, veren, huiden of andere producten van dierlijke oorsprong.

In haar verklaring op de bijeenkomst van het Permanent Comité voor de voedselketen en de diergezondheid in juli 2003 heeft de Commissie echter toegezegd een wijziging te zullen voorstellen om de uitdrukking "voormalige voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong" te verklaren. Dit wijzigingsvoorstel wordt momenteel bestudeerd en heeft tot doel toe te staan dat bepaalde "voormalige voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong" (bijvoorbeeld voormalige zuivelproducten, bakkerijproducten die mogelijk stremsel bevatten, gesmolten talg, melk en eieren) die geen dierlijke ziekteverwekkers kunnen bevatten rechtstreeks naar landbouwbedrijven worden vervoerd zodat hiermee zonder verdere voorbehandeling bepaalde soorten vee (varkens, pluimvee) kunnen worden gevoederd. Voorwaarde hierbij is echter dat deze producten geen vers vlees, vleesproducten, vleesbereidingen, enz., bevatten en hiermee ook niet in aanraking zijn geweest. Dit strookt met de huidige wetgeving van de Gemeenschap, waarin deze producten worden uitgezonderd van het verbod om verwerkte dierlijke eiwitten aan vee te voederen.

39. Kan keukenafval nog worden gebruikt voor compostering en biogasproductie?

Als een gevolg van recente gevallen van mond- en klauwzeer hebben het Europees Parlement en de Raad verzocht keukenafval en etensresten onder de werkingssfeer van de verordening te laten vallen teneinde de mogelijke verspreiding van dierziekten tegen te gaan. De Commissie heeft dit verzoek geaccepteerd op voorwaarde dat deze opname de ontwikkeling van nieuwe voorschriften inzake milieubescherming niet zou belemmeren en er dus geen negatieve gevolgen zouden ontstaan voor de huidige nationale beleidsnormen zoals deze met name voor biologisch afbreekbaar afval bestaan. Daarom worden in de verordening geen voorschriften vastgesteld voor de behandeling van keukenafval en etensresten die aan compostering of biogasbehandeling worden onderworpen. In plaats daarvan wordt bepaald (in artikel 6, lid 2, onder g)) dat compostering van en biogasproductie met keukenafval in afwachting van de goedkeuring van EU-voorschriften toegestaan blijft, mits dit conform de bestaande nationale voorschriften plaatsvindt. Bovendien wordt een wettelijke basis verschaft op grond waarvan een onafhankelijke wetenschappelijke instantie om advies kan worden gevraagd voor het evalueren van de doeltreffendheid van conventionele biologische behandelingsmethoden ter inactivering van ziekteverwekkers die van belang zijn voor mens en dier. Op het hoogrisico-keukenafval van internationaal opererende vervoermiddelen blijven echter de

strengere regels van de verordening van toepassing in verband met de traceerbaarheid en de correcte verwijdering. Zie ook de vragen 33, 34 en 35 hierboven.

De verwerkingsnormen in hoofdstuk II.C van bijlage VI van de verordening hebben betrekking op de erkenningseisen voor biogas- en composteringsinstallaties volgens artikel 15. Deze verwerkingsnormen hebben geen invloed op de bepaling in artikel 6, lid 2, onder g), waardoor keukenafval (tenzij het afkomstig is van internationaal opererende vervoermiddelen) uitdrukkelijk wordt vrijgesteld, als dit het enige DBP is dat als grondstof voor een dergelijke biogas- of composteringsinstallatie wordt gebruikt (zie het antwoord op vraag 34 hierboven). De Commissie heeft de formulering van punt 14 van hoofdstuk II.C van bijlage VI gewijzigd om verwarring te voorkomen. Door deze wijziging wordt duidelijk gemaakt dat de bevoegde autoriteiten de toepassing van andere specifieke eisen dan de vermelde mogen toestaan, mits keukenafval het enige DBP is dat als grondstof in biogas- of composteringsinstallaties wordt gebruikt en mits deze eisen een gelijkwaardig effect hebben met betrekking tot de vermindering van ziekteverwekkers.

Zoals in de mededeling "Naar een thematische strategie inzake bodembescherming" (COM(2002) 179) is aangekondigd, heeft de Commissie toegezegd tegen het einde van 2004 met een richtlijn inzake biologisch afbreekbaar afval, met inbegrip van keukenafval, te komen met als doel voorschriften vast te leggen voor het op een veilige manier gebruiken, terugwinnen, recycleren en verwijderen van dit type afval en het onder controle houden van potentiële verontreinigingen. De eerste besprekingen in deze richting zijn inmiddels gaande.

40. Voorziet de verordening in alternatieve verwijderingsprocessen, -hulpmiddelen en -systemen voor DBP's?

In de verordening (artikel 4, lid 2, onder e), artikel 5, lid 2, onder g), en artikel 6, lid 2, onder i)) wordt ruimte gelaten voor de goedkeuring van alternatieve verwijderingsprocessen, -hulpmiddelen en -systemen in het licht van wetenschappelijke (en technologische) ontwikkelingen, conform de procedures van het Permanent Comité voor de voedselketen en de diergezondheid na raadpleging van het desbetreffende wetenschappelijke comité. Deze alternatieven kunnen de momenteel goedgekeurde aanvullen of vervangen.

De Commissie staat positief tegenover wetenschappelijk bewezen initiatieven om veiligere alternatieven te ontwikkelen en ontvangt steeds meer adviesverzoeken met betrekking tot de TSE-veiligheid van alternatieve verwijderingsprocessen, -hulpmiddelen en -systemen. Teneinde bij te dragen tot een doelmatige verwerking van deze verzoeken heeft de Wetenschappelijke Stuurgroep een advies uitgebracht (tijdens haar vergadering op 10-11 april 2003) inzake een raamwerk voor de

risicobeoordeling van verschillende opties voor de veilige verwijdering of het veilige gebruik van DBP's die mogelijk besmet zijn met microbiologische agentia, zoals TSE. Personen of organisaties die aan dergelijke initiatieven werken, wordt geadviseerd deze met de bevoegde autoriteiten te bespreken en, indien nodig, een dossier over te leggen waarin het proces wordt beschreven en risicobeoordelingen worden vermeld die zijn uitgevoerd om de veiligheid aan te tonen. Dergelijke dossiers moeten worden opgebouwd rond de zes hoofdonderdelen van het raamwerk, namelijk:

- de identificatie van de materiaalcategorie op basis van de drie categorieën die in artikel 4, 5 en 6 van de DBP-verordening worden genoemd;
- de identificatie en kenschetsing van de risicomaterialen (en een inschatting van de kans dat mensen, dieren of het milieu met de "risicogroep" in aanraking zullen komen in normale en abnormale omstandigheden die zich tijdens het proces kunnen voordoen);
- de risicoverlaging die door middel van het proces voor het agens (bijvoorbeeld TSE) kan worden bereikt (wat betreft de gezondheid van mens en dier en het milieu);
- de mate van risicobeheersing (analyse van de waarschijnlijke doeltreffendheid van de technische maatregelen die ter beheersing van de risico's worden toegepast);
- de identificatie van onderling afhankelijke processen (bijvoorbeeld of een verhoogd indirect risico kan ontstaan ten gevolge van tussentijdse handelingen als opslag, vervoer, enz.);
- de beoogde eindbestemming van het product (het verwachte eindstadium, zoals verwijdering, recycling, enz.).

De Commissie bespreekt momenteel reeds mogelijke goedkeuringsmaatregelen voor zes alternatieve processen, hulpmiddelen of systemen die door lidstaten en ondernemers zijn voorgesteld en die door de Wetenschappelijke Stuurgroep en de huidige Europese Autoriteit voor voedselveiligheid zijn geëvalueerd om de veiligheid voor de gezondheid van mensen (werknemers, publiek), de gezondheid van dieren en het milieu vast te stellen. Deze processen, hulpmiddelen en systemen variëren van onconventionele systemen op het gebied van destructie, verbranding, biogasproductie en compostering tot procescombinaties (alkalische hydrolyse, vergassing, biodieselproductie, enz.) en moeten ten minste voldoen aan voor deze producten ingestelde gelijkwaardige definitieve normen voordat er een goedkeuringsbeslissing kan worden genomen. Indien nodig wordt met de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid en met de bedrijfstak overlegd voor respectievelijk advies en aanvullende informatie. De verordening staat het gebruik van specifieke alternatieve processen, hulpmiddelen en systemen niet toe voordat ze grondig zijn geëvalueerd en zijn goedgekeurd.

- 41.** Welke voorschriften gelden voor het begraven en verbranden in afgelegen gebieden of bij het uitbreken van ziekten of voor het begraven van dode gezelschapsdieren?

In de DBP-verordening (artikel 24) wordt net als in TSE-verordening 999/2001 (bijlage XI, punt 8) ruimte gelaten voor afwijkingen, bijvoorbeeld ten behoeve van de begraving of verbranding van DBP's in afgelegen gebieden of in het geval van dode gezelschapsdieren, tenzij deze mogelijk gestorven zijn aan een TSE. In dit artikel wordt ook toegestaan DBP's (tenzij het om materiaal van bevestigde of vermoedelijke TSE-gevallen gaat) op het bedrijf van herkomst te begraven als een wijdverbreide uitbraak van een OIE lijst A-ziekte een gebrek aan verwijderingscapaciteit tot gevolg heeft of als de bevoegde autoriteit het transport verbiedt uit angst dat er zich ziekten zullen verspreiden. Deze afwijking is nu vastgelegd in Verordening (EG) nr. 811/2003 van de Commissie en is ontworpen voor uitzonderlijke omstandigheden. Zij moet worden gezien als een minimale eis die tot doel heeft de kans op verspreiding van dierziekten als TSE uit te sluiten. Daarbij wordt rekening gehouden met de Europese en nationale wetgeving en richtsnoeren inzake milieu en volksgezondheid teneinde, voorzover dit met verenigbaar is met overwegingen van openbare orde, het volgende tot een minimum te beperken: (i) risico's voor water, lucht, bodem, planten en dieren, (ii) geluids- of stankhinder, en (iii) negatieve gevolgen voor het platteland of bezienswaardigheden. De afwijking moet tevens worden goedgekeurd en gecontroleerd door de bevoegde autoriteit.

42. Beperkt de verordening de bewegingsvrijheid van dierlijke bijproducten binnen een lidstaat of tussen lidstaten?

De beperkingen op de bewegingsvrijheid van dierlijke bijproducten hebben tot doel de veiligheid van mens en dier te garanderen. In de artikelen 7 en 8 van de verordening worden geharmoniseerde voorwaarden bepaald waaraan moet worden voldaan als dierlijke bijproducten binnen een lidstaat of tussen lidstaten worden vervoerd of verzonden. In artikel 7 wordt gesteld dat het materiaal van een commercieel document of een gezondheidscertificaat moet worden voorzien en rechtstreeks naar een erkend bedrijf van bestemming moet worden vervoerd in gesloten nieuwe verpakkingen of afgedekte lekdichte containers of voertuigen. In artikel 8 wordt gesteld dat de samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten van de lidstaten en in het bijzonder de melding van de zending bij en de acceptatie van de zending door de bevoegde autoriteit van de lidstaat van bestemming de veiligheid van het vervoer en de verwijdering of het gebruik van dierlijke bijproducten moeten garanderen.

Daarom zijn de bepalingen toereikend om de doelstellingen op het gebied van de dier- en volksgezondheid die door de verordening worden nagestreefd te verwezenlijken en kunnen op basis van de verordening inzake dierlijke bijproducten geen verdere beperkingen van de bewegingsvrijheid van dierlijke bijproducten binnen een lidstaat of tussen lidstaten worden gerechtvaardigd, als aan de vereisten van de artikelen 7 en 8 wordt voldaan.

- 43.** Wordt in de verordening geëist dat bedrijven voor de productie van voeder voor gezelschapsdieren zelfs moeten worden goedgekeurd als ze uitsluitend reeds behandelde producten van dierlijke oorsprong gebruiken?

Een "bedrijf voor de productie van voeder voor gezelschapsdieren" is een bedrijf waar voeder voor gezelschapsdieren wordt geproduceerd en waar dierlijke bijproducten van categorie 3 worden gebruikt bij de bereiding van dat voeder (zie de definities 40 en 41 van bijlage I). Volgens artikel 2, lid 1, onder a) en d), zijn dierlijke bijproducten van categorie 3 rauwe (onbehandelde) materialen en afgeleide (behandelde) producten van dierlijke oorsprong zoals bedoeld in artikel 6, lid 1, respectievelijk lid 2.

Daarom moeten alle bedrijven waar voeder voor gezelschapsdieren wordt geproduceerd en waar dierlijke bijproducten van categorie 3 voor de bereiding van dat voeder worden gebruikt, conform artikel 18 van de verordening worden erkend door de bevoegde autoriteit.

- 44.** Wat heeft de Commissie ondernomen om tegemoet te komen aan de zorgen van landen buiten de EU over de implicaties van de verordening voor de import?

De verordening is sinds 1 mei 2003 van kracht in de EU. Er wordt in gesteld dat de voorwaarden die op de import van toepassing zijn niet gunstiger of ongunstiger mogen zijn dan de voorwaarden die voor de binnenlandse productie gelden. Voordat de verordening van kracht werd, hebben sommige landen buiten de EU en sommige ondernemers zorgen geuit over de import van bepaalde materialen van dierlijke oorsprong die bijvoorbeeld bestemd zijn voor technisch/industrieel gebruik, waaronder de praktische moeilijkheden die zouden ontstaan als aan de gestelde deadline zou moeten worden voldaan.

De Commissie heeft al een aantal besluiten genomen om aan deze zorgen tegemoet te komen. De inwerkingtreding van de bepalingen voor landen buiten de EU, die al eens negen maanden was uitgesteld tot 1 januari 2004, is bijvoorbeeld nog eens vier maanden uitgesteld tot 30 april 2004. Ook zijn er onlangs gedetailleerde afwijkingen overeengekomen met betrekking tot de import van gelatine voor de fotografie, die op basis van SRM-wervels uit de VS en Japan wordt geproduceerd, en van andere producten uit de VS, Canada, Australië en China die niet aan de vereisten van de verordening voldoen. Deze afwijkingen zullen naar verwachting op 1 mei 2004 in werking treden, waardoor ondernemers in landen buiten de EU meer tijd krijgen om aan de relevante bepalingen van de verordening te voldoen. De bestaande EU-voorschriften voor de import blijven tijdens deze overgangperiode van kracht.

In de tussentijd overweegt de Commissie een verdere evaluatie van de bepalingen inzake het gebruik van bepaalde materialen van categorie 1 en 2 die uitsluitend voor technische/industriële doeleinden bestemd zijn (bijvoorbeeld voor de productie van lakken, smeermiddelen, autobanden, andere producten van kunststof, lederen goederen, enz.). Bij deze evaluatie zal rekening worden gehouden met de noodzaak van strikte kanalisering- en traceerbaarheidsmaatregelen waardoor het algemene principe van de verordening in stand wordt gehouden, namelijk om ervoor te zorgen dat het materiaal niet terechtkomt in ketens waarbij levensmiddelen, diervoeders, meststoffen, cosmetica, geneesmiddelen (farmaceutische producten) en medische hulpmiddelen betrokken zijn.

45. Heeft het uitstel van de importbepalingen ondernemingen in landen buiten de EU geholpen?

Het eerste uitstel van de importbepalingen in de verordening tot en met 31 december 2003 is nuttig gebleken en heeft de gelegenheid gecreëerd om een groot aantal kwesties middels technische discussies tussen de diensten van de Commissie en de bevoegde autoriteiten in de landen buiten de EU te verhelderen en op te lossen. Men was van mening dat een aantal uitstaande kwesties (met name inzake technische producten) ook op deze manier zou kunnen worden opgelost en de Commissie heeft daarom besloten de inwerkingtreding van de verordening nogmaals uit te stellen tot 1 mei 2004. Dit is echter de maximale uitstelperiode die de lidstaten aankunnen en waarin de handelspartners van de EU onder andere de nieuwe vereisten en het model voor de gezondheidscertificaten ten behoeve van de import kunnen invoeren.

De Commissie blijft zich tot het uiterste inspannen om negatieve gevolgen voor de bestaande, waardevolle handel met landen buiten de EU te vermijden, maar zorgt er tevens voor dat de dier- en volksgezondheid worden beschermd door op een passende wijze controle uit te oefenen op producten van dierlijke oorsprong die niet voor menselijke consumptie bestemd zijn. Haar bezorgdheid en terechte verontrusting worden steeds meer gedeeld door landen buiten de EU en dit met name ten gevolge van het toenemende aantal gevallen van BSE in landen buiten Europa. Sommige van deze landen beginnen de instelling van vergelijkbare gezondheidsmaatregelen in eigen land te overwegen en gaan daarbij uit van de stelling dat DBP's, zelfs als ze niet direct voor menselijke consumptie bestemd zijn, toch aan strikte criteria moeten voldoen om nieuwe door voeder overgebrachte crises te voorkomen.

46. Zullen de nieuwe lidstaten op 1 mei 2004 aan de verordening voldoen?

Tijdens de toetredingsonderhandelingen hebben de nieuwe lidstaten zich ertoe verbonden de verordening uiterlijk op het moment dat ze volwaardige leden van de EU worden (op 1 mei 2004)

volledig te zullen omzetten en invoeren. Aan één land zijn echter overgangspannen toegekend voor installaties waar DBP's met een laag risico (categorje 3) worden verwerkt.

In sommige landen zijn de afvalinzamelings- en -behandelingsystemen echter nog niet helemaal in orde en daarom kan het noodzakelijk zijn beperkte overgangspannen in acht te nemen. Bovendien hebben sommige nieuwe lidstaten om overgangspannen verzocht die vergelijkbaar zijn met de maatregelen die aan de huidige lidstaten zijn toegestaan en die tot doel hebben de respectieve overheden en ondernemers ertoe in staat te stellen de nieuwe maatregelen geleidelijk in te voeren.

De diensten van de Commissie hebben in juni 2003 en januari 2004 twee specifieke seminars gehouden om de bepalingen van de verordening en de procedures waarmee ontheffingen en overgangspannen kunnen worden aangevraagd en verkregen, aan de nieuwe lidstaten uit te leggen.